EL PUNT AVUI
DILLUNS, 20 DE JUNY DEL 2016

Amand Calderó Director general de Serveis Penitenciaris de la Generalitat

“Els funcionaris de presons han de transmetre valors”

FORMACIÓ • “El curs de drets humans que farà tot el col·lectiu penitenciari és per aprofundir el nostre respecte a la dignitat de les persones. A més, tots els professionals poden ser agents de canvi” **VOLUNTARIS** • “Signarem aviat el conveni amb la Taula del Tercer Sector, perquè necessitem el suport de les entitats quan els interns han de fer la transició cap a la comunitat”

Mayte Piulachs
BARCELONA

Setze anys després, torna a trepitjar les presons catalanes. És un reincident amb esperit humanista. Amand Calderó (Barcelona, 1959), funcionari de carrera del cos superior d’administració de la Generalitat, és des del gener passat el director general de Serveis Penitenciaris del Departament de Justícia, en el qual fa dues dècades va treballar com a subdirector general d’Afers Penitenciaris. Als anys noranta, l’heroïna i la sida feien estralls als penals catalans, i ara –precisa–, amb el conseller de Justícia, Carles Mundó (ERC), i el seu equip, entomen nous reptes amb la premissa “avaluació i millora constants”.

Va anunciar que farien una auditoria als qüestionats departaments especials de règim tancat a les presons. L’han acabat?
L’autoria està molt avançada. Hem fet una avaluació d’aquests departaments amb l’objectiu de fer un pla de millora per tal de reduir el nombre d’interns que estan en règim tancat, que ara són l’1,7% dels 8.800 reclusos, i per tal que la seva estada sigui el màxim de breu possible, i estiguin en règim ordinari i es pugui treballar en millors condicions la seva reinserció. A més, volem incrementar les activitats que facin quan estan en règim tancat. En aquest primer grau, hi ha persones no adaptades i amb perillositat alta.

El síndic els reclama un percentatge més elevat de programes individuals de tractament?
Estem en un percentatge força alt, perquè la nostra prioritat és treballar la singularitat de cada intern i les seves necessitats. A més, ara estem apostant pels departaments d’atenció especialitzada (DAE). Tenim un departament en què conviuen persones amb discapacitat intel·lectual; un altre DAE a la presó de Brians de dones, que era per atendre toxicomanies i que s’ha ampliat a qui pateix trastorns límit, i un altre DAE a Brians 2 per atendre persones força reincidents i no adaptades.

Brubaker, en presons més socials
El director general de Serveis Penitenciaris es va autoanomenar com el protagonista d’aquella mítica pel·lícula que protagonitzava Robert Redford en la seva darrera compareixença al Parlament. Ho deia en el sentit que trepitja molt sovint les presons catalanes, que ara són més socials i tenen més experts. Fins i tot hi ha una unitat especialitzada en la prevenció de la radicalització cap al gihadisme, coordinada amb els Mossos d’Esquadra ■ ALBERT SALAMÉ

Què falta perquè signin el conveni amb el tercer sector?
Res. Estem a punt de signar-lo. El conveni entre el Departament de Justícia i la Taula del Tercer Sector ja està consensuat i implicarà més coordinació amb les ONG, que per a nosaltres és un objectiu clau en aquesta legislatura. Apostem per la reinserció de les persones, i per això treballem dins dels centres penitenciaris, però el factor clau és el pont entre la presó i la comunitat, i aquí necessitem el suport del tercer sector per fer aquesta transició. El programa *Mentors* n’és el paradigma: interns que són molt reincidents i que difícilment arribaran al tercer grau reben aquest suport del mentor, que és un voluntari, per acabar la condemna en medi obert.

L’administració delega massa responsabilitats al voluntariat?
No crec que sigui així. És un treball conjunt entre l’administració i les entitats. Arribarà un dia que aquestes persones tindran la llibertat definitiva i no dependran de l’administració penitenciària, i les polítiques de reinserció del govern han de continuar. Per això, també treballem els àmbits de l’habitatge, la salut i serveis socials amb altres departaments del govern, a més de les entitats.

Per què tots els funcionaris de presons faran un curs en drets humans i prevenció de maltractaments?
El curs no es planteja com a resposta a cap desconfiança al col·lectiu penitenciari. El col·lectiu de presons treballa bé i es tracta d’aprofundir en el respecte als drets humans. Hem de ser radicalment respectuosos amb la dignitat de les persones i, per això, ens hem de formar, i volem aplicar el protocol d’Istanbul per ser un sistema penitenciari més garantista i no tolerar males praxis. No em cansaré de dir-ho: tots els funcionaris de presons, des del de seguretat fins a l’educador, tots poden ser agents de canvi, i poden ser transmissors de valors i hàbits socials als reclusos.

Ha augmentat el nombre d’agressions als funcionaris com denuncien els grups de l’oposició?
No és cert que hi hagi més agressions. En el món penitenciari, hi ha persones amb dèficits i psicopaties que poden generar conflictes i per això els funcionaris tenen formació en gestió de conflictes. S’analitza qualsevol incident.

I la presó Model de Barcelona? La tancaran algun dia?
Tal com diu el conseller, no prometem el tancament de la Model, però sí que estem treballant per aconseguir-ho. Hi ha un grup de treball a l’Ajuntament de Barcelona amb el qual ens reunim molt intensament per resoldre el tema de la Model i la Trinitat i tenir més places de règim obert.

Falten places de règim obert?
Apostem perquè n’hi hagi més i per treballar amb interns en règim obert, perquè acabar la condemna en la comunitat redueix molt els índexs de reincidència delictiva. Ara n’hi ha un 20%. A Barcelona, en els tres centres oberts, hi ha unes 700 places, i volem arribar a les 800. A Catalunya, a més, tenim deu unitats dependents, que són pisos, que acullen uns 156 persones en tercer grau, que gestionen les entitats. L’any que ve volem obrir una unitat a l’Alt Empordà i una altra al Penedès o al Garraf. ■